
Læs mere på
danskeenergi.dk/dendanskemodel

Den danske energimodel

5 punkterede myter om energikoncerner

DESIGN: ESSENSSEN · FOTO: JEPPE CARLSEN · TRYK: LITOTRYK · UDKOMMET: JUNI 2018

DANSK ENERGI
VODROFFSVEJ 59
1900 FREDERIKSBERG

+45 35 300 400
WWW.DANSKENERGI.DK
DE@DANSKENERGI.DK

 [FACEBOOK.COM/DANSKENERGI](https://www.facebook.com/danskeenergi)
 [LINKEDIN.COM/COMPANY/DANSK-ENERGI](https://www.linkedin.com/company/dansk-energi)
 [TWITTER.COM/DANSKENERGI](https://twitter.com/danskeenergi)

Juni 2018

Den danske energimodel

- Danskerne har strøm i stikkontakten i 99,99 pct. af tiden
- Vores energi og infrastruktur er skabt og ejet af fællesskabet. I elsektoren er de fleste selskaber forbrugerejede, og staten er dominerende ejer af Ørsted
- Danmark bliver grønnere – mere end 70 pct. af danskernes strøm er grøn
- Energikoncerner tager ansvar for vækst og udvikling i hele landet. Bl.a. ved investeringer i et robust elnet, hurtigt internet og stærkt lokalliv
- Konkurrencen på elmarkedet er sund med et stort udbud og lave fortjenester til elhandlerne
- Markedsprisen på el er blandt den laveste i Europa – dog gør afgifter danskernes samlede elregning dyr
- Elnettet er drevet effektivt, og forbrugerne betaler en lav tarif til elnetselskaberne
- Mere end 73.000 danskere arbejder i energibranchen

Den danske energimodel er verdens bedste

Danskernes energisystem er to år i træk kåret til det bedste i verden af FNs World Energy Council – og med god grund:

Den danske energimodel kommer danskerne til gavn, og gennem fælleseje har forbrugerne indflydelse på beslutninger, der er med til at styrke modellen.

Er alt så perfekt? Nej! Men fundamentet er stærkt. Og branchen tager ansvaret på sig for at skabe flere resultater, der kan gøre den danske energimodel endnu mere robust.

Du kan her blive klogere på, hvor meget danske virksomheder betaler for at få strømmen transporteret, konkurrencen på elmarkedet, samt hvordan lovgivningen sikrer, at der er fuld adskillelse mellem monopol- og kommercielle aktiviteter i en energikoncern. Hvad er op og ned i debatten?

Danskerne ejer elforsyningen i fællesskab

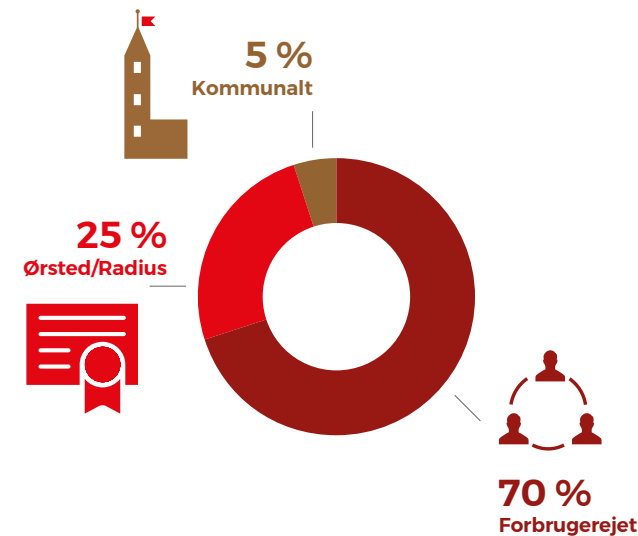
Elsektoren er rodfastet i fællesskabet

Danmark har en meget lang og dybt rodfastet tradition for, at fællesskabet er kraftigt involveret i vores energisektor. I elsektoren dominerer forbrugerejet, og vi er alle medejere af Ørsted, da staten er dominerende aktionær.

Energikoncerner udgør Danmarks største andelseje

1,8 millioner danske husstande, virksomheder og offentlige institutioner er andelshavere i et af de 25 danske forbrugerejede energikoncerner. Som andelshaver har du mulighed for at vælge repræsentantskabet, der igen beslutter, hvilke personer, der skal sidde i energikoncernens bestyrelse. Dermed har andelshaverne, dvs. forbrugere, mulighed for at påvirke energikoncernens strategi, investeringer og værdiskabelse.

Koncernformer i den danske elsektor

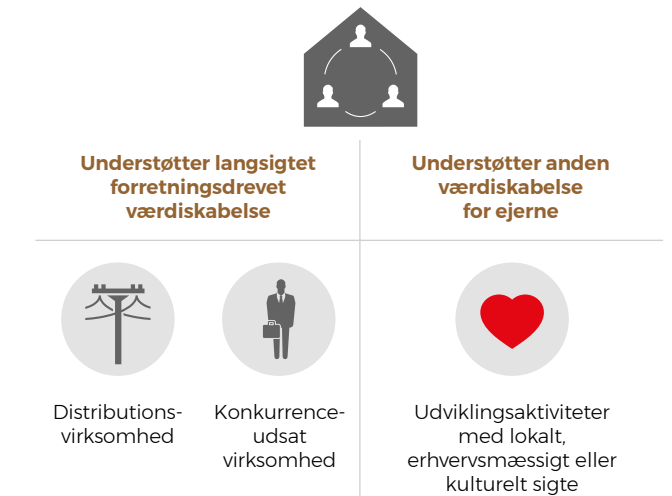
Vidste du?

12% af bestyrelsesmedlemmerne i de forbrugerejede energikoncerner er landmænd*

Flere former for værdiskabelse

Forbrugerejede energikoncerner skaber værdi for sine ejere på flere måder. Det er forretningsmæssig værdi i form af et overskud ved bl.a. at drive elnettet effektivt. Men det kan også være gennem investeringer, der bidrager til den grønne omstilling eller regional udvikling. Det er de forbrugerejede energikoncerners langsigtede investeringer i fibernet, der er årsagen til, at danskere over hele landet har adgang til hurtig internet. Og andelshaverne ønsker også, at energikoncernerne gennem investeringer skal bidrage til at styrke det lokale foreningsliv-, kultur- og erhvervsliv.

Flere former for værdiskabelse

1. myte

“ Slap lovgivning giver energikoncerner frie tøjler til at blande monopol- og kommercielle aktiviteter sammen

Fakta er:

Elnetselskaber er underlagt en omfattende regulering, der kræver, at deres monopolopgaver varetages adskilt fra kommercielle aktiviteter i samme energikoncern. Det sikrer lige vilkår for alle aktører og skaber klarhed for forbrugerne.

Omfattende regulering

Elforsyningsloven sørger for, at der er en fuld funktionel adskillelse mellem et elnetselskabs aktiviteter og de kommercielle aktiviteter i en energikoncern.

Lovgivningen sikrer blandt andet:

§ Uafhængig ledelse og bestyrelse

Direktører og ledende medarbejdere i et elnetselskab må ikke deltage i driften, ledelsen eller i bestyrelsen i 1) et koncernforbundet handels- eller produktionsselskab, eller i 2) et koncernforbundet holdingselskab, der ejer et handels- eller produktionsselskab. Medlemmer af et elnetselskabs bestyrelse må heller ikke deltage i drift, ledelse eller bestyrelse i et koncernforbundet handels- eller produktionsselskab. (Elforsyningsloven §45)*.

§ Koncernintern handel på markedsmæssige vilkår

Når et elnetselskab indgår aftaler med et koncernforbundet selskab, skal det altid ske på markedsmæssige vilkår. Lovgivningen slår dermed fast, at der ikke må ske en krydssubsidiering, hvor elnetselskabet, gennem aftaler, fører penge over i et kommercielt selskab i samme energikoncern. Det sikrer lige konkurrencevilkår for alle kommercielle aktører på markedet. (Elforsyningsloven §46).

§ Lige vilkår for alle elhandlere

Elhandlere har lige adgang til forbrugsdata og el-distributionsnettet. Et elnetselskab skal sende al forbrugsdata gennem dataknudepunktet Datahubben, som alle elhandlere har lige og uhindret adgang til. Og lovgivningen sikrer lige vilkår for tilslutning, brug og betaling af eldistributionsnettet bl.a. gennem vilkår og metoder godkendt af Energitilsynet (kommende Forsyningstilsynet). (Elforsyningsloven, bl.a. §22, 24, 26, 73a, 77).

§ Adskilt identitet og kommunikation

Et elnetselskab skal senest 1. juli 2018 have eget navn og logo, som er adskilt fra øvrige dele af den energikoncern det er en del af. Og dets kommunikation, f.eks. egen hjemmeside og aktiviteter på sociale medier skal ske helt adskilt fra energikoncernens kommercielle aktiviteter. Elhandleren har den primære kontakt til elforbrugeren. (Elforsyningsloven §20b, 72).

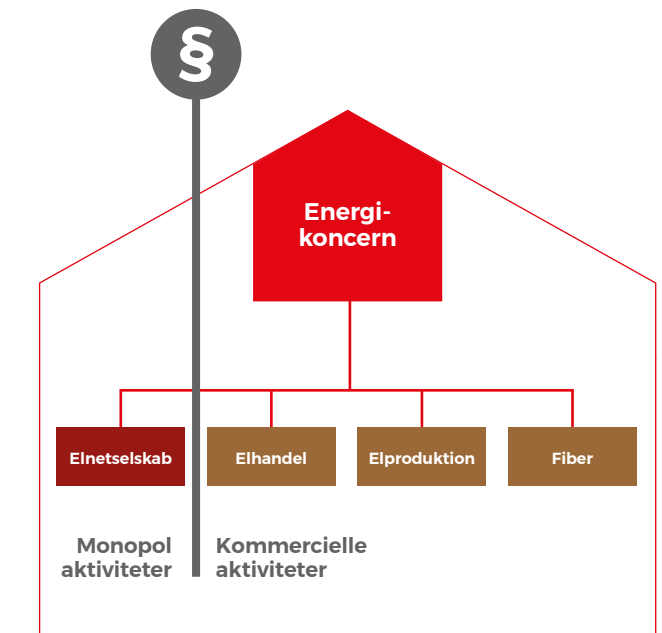
§ Regulering sikrer adskilt økonomi

Der er loft over, hvad elnetselskabet må opkræve i nettarif. Derfor kan man ikke frit hæve kundernes betaling til nettet for at dække et tab i et kommercielt forretningsben. (Elforsyningsloven §69).

§ Ingen andre aktiviteter i netselskabet

Elnetselskabet kan alene drive netaktivitet. Alle andre aktiviteter skal udskilles i selvstændige selskaber. (Elforsyningsloven §47).

Vandtætte skotter mellem monopol og kommercielle aktiviteter

2. myte

“Energikoncerner snyder elkunderne ved at hæve betalingen til elnettet for at finansiere kommercielle investeringer

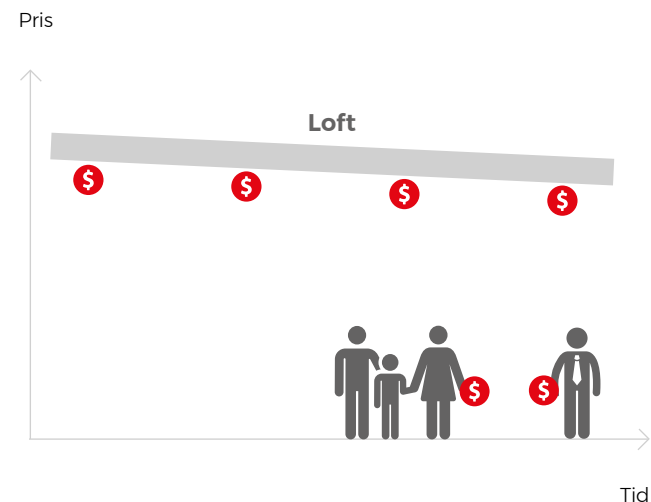
Fakta er:

Et elnetselskab kan ikke frit hæve forbrugernes betaling for at få strømmen leveret og bruge indtjeningen i et andet forretningsben i samme energikoncern til f.eks. at dække et økonomisk tab. Det sørger lovgivningen for. Der er nemlig et loft på, hvor meget elnetselskaberne må opkræve i betaling hos kunderne og loftet sænkes løbende som følge af Energitilsynets benchmarking.

Loft over forbrugernes betaling til elnettet

Der er et loft over, hvad et elnetselskab må opkræve i betaling for at transportere strøm til husstande og virksomheder. Det sikrer, at elnetselskaber har fokus på at holde omkostningerne nede. Loftet er baseret på, hvad det samlet set koster at drive og investere i elnettet, inklusiv omkostningerne ved at binde den nødvendige kapital i elnettet. Derfor kan en energikoncern ikke frit hæve nettarriffen i sit elnetselskab og bruge pengene et andet sted i koncernen. Loftet over elnetselskabernes indtjening bliver løbende sat ned som følge af Energitilsynets benchmarking.

Loft over forbrugernes betaling til eldistributionsnettet

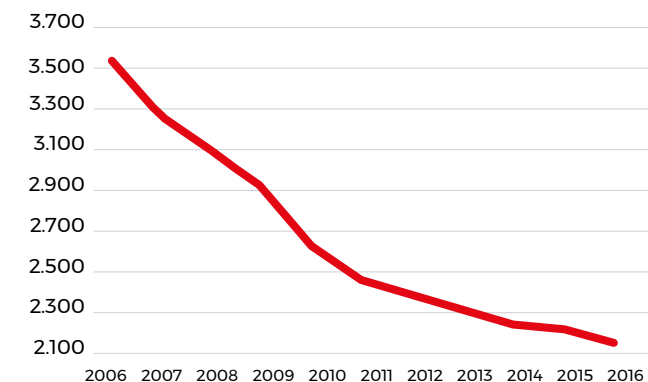

Effektive elnetselskaber

Elnetselskaberne har siden 2006 øget produktiviteten med over 20 pct. og har reduceret de samlede driftsomkostninger med 1,4 mia. kr. Elnetselskaberne har et stort incitament til at drive elnettet så effektivt som muligt. Hvis de formår at have lavere omkostninger, end hvad de må opkræve hos forbrugerne, kan de beholde overskuddet i en kortere periode, indtil pengene skal retur til kunderne i form af en lavere nettarif. Ejerne, dvs. forbrugerne i de forbrugerejede energikoncerner, har indflydelse på, hvordan et evt. overskud skal anvendes.

Driftsomkostninger i elnetselskaberne*

Mio. kr., faste 2006-priser

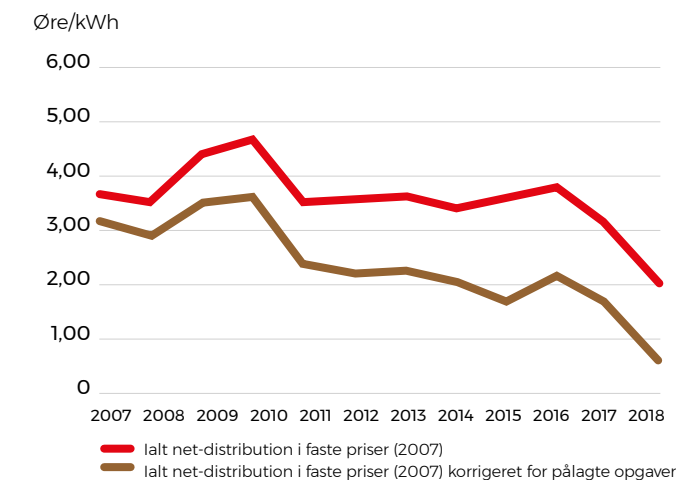

Kilde: Dansk Energi
* ekskl. energispareindsats

Politiske tiltag påvirker nettarriffen

I de seneste år er der taget politiske beslutninger, der påvirker nettarriffen. Det drejer sig f.eks. om, at alle luftledninger med tiden skal nedgraves, og at den eksisterende energispareordning skal finansieres via nettarriffen. Desuden er elnetselskaberne i fuld gang med at installere fjernaflæste elmålere ude i alle husstande, der giver nye muligheder i forhold til at aktivere et fleksibelt forbrug. Det er også et politisk initiativ. Hvis man renser betalingen til elnettet for omkostninger til politiske initiativer og inflation, er en stor produktionsvirksomheds nettarif faldet med godt 80 pct. siden 2007.

Betaling til elnetselskab for en stor produktionsvirksomhed 25 GWh

Kilde: Dansk Energi

3. myte

“ Elnetselskaber malker virksomheders og landbrugets pengepung for at transportere strømmen

Fakta er:

Danske virksomheder betaler generelt en konkurrencedygtig pris for at få transporteret strømmen frem til sine apparater og maskiner sammenlignet med gennemsnittet i Europa. Samtidig er der strøm i stikkontakten i 99,99 pct. af tiden. Dermed har Danmark en af verdens mest stabile elforsyninger.

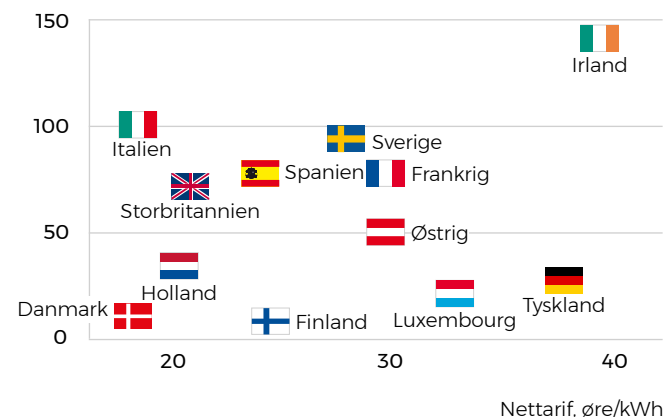
Høj leveringsikkerhed - lav tarif

Landbrug og små virksomheder betaler mindre end deres europæiske konkurrenter for at få el transporteret frem til deres anlæg. Samtidig har de en af verdens mest stabile elforsyninger, hvilket har en positiv effekt på deres konkurrenceevne.

Høj leveringsikkerhed - lav tarif

Årligt forbrug: 20-500 MWh

Minutter om året uden strøm

Kilde: 6th CEER Benchmarking Report on the Quality of Electricity and Gas Supply, 2016 og Eurostat

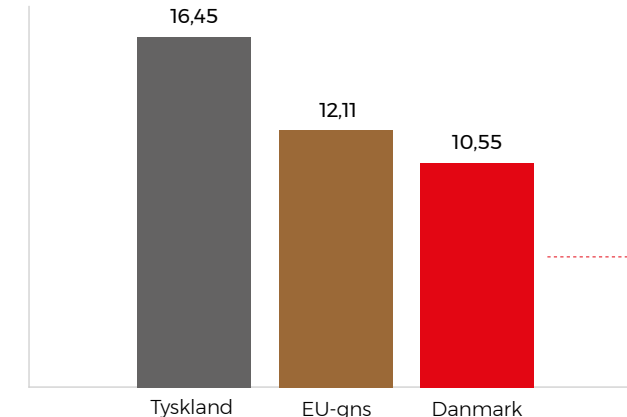
Store elkunder har en konkurrencedygtig nettarif

Danske produktionsvirksomheder med et stort elforbrug betaler også mindre i nettarif end gennemsnittet i EU, og disse virksomheders nettarif er også lavere end det deres tyske konkurrenter i gennemsnit betaler. I Danmark betaler virksomheder med et årligt forbrug på 25 GWh ca. 2,6 mio. kr. om året i nettarif. Flyttede en sådan type virksomhed til Tyskland ville dens nettarif stige til ca. 4,1 mio. kr.

Store elforbrugere har en konkurrencedygtig nettarif

Årligt elforbrug: 25 GWh

Øre/kWh

Kilde: Eurostat (H2, 2016) og Dansk Energi (2018)

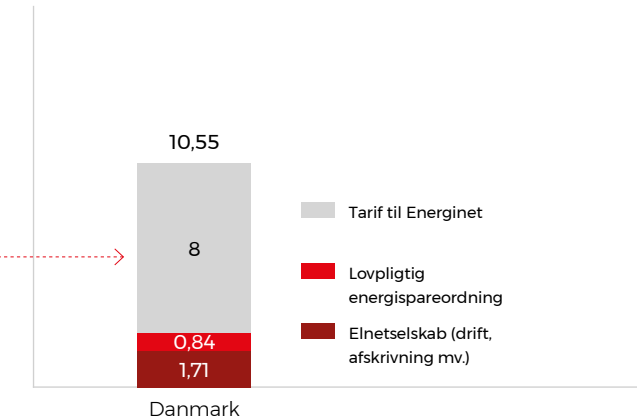
Nettarif udgør betaling til både Energinet og elnetselskab

Ca. 80 pct. af en stor produktionsvirksomheds nettarif går til Energinet for at få strømmen transporteret via 'el-motorvejene' i transmissionsnettet. En femtedel af den samlede nettarif går til det lokale elnetselskab, endda inkl. betaling til den lovpligtige energispareordning, der opkræves over nettariffen, og som forventes at bortfalde i 2020.

Nettarif udgør betaling til både Energinet og elnetselskab

Årligt elforbrug: 25 GWh

Øre/kWh

Kilde: Dansk Energi (2018)

4. myte

“Konkurrencen på elmarkedet er ikke fair, da elhandlere og elnetselskaber i samme koncern kan lave fordelagtige aftaler med hinanden

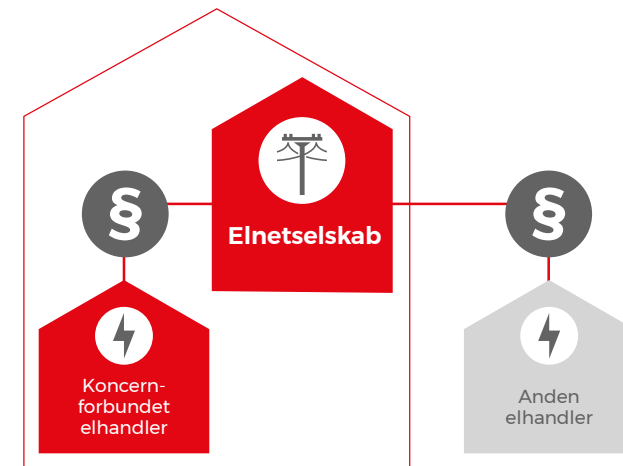
Fakta er:

Elnetselskaberne er neutrale aktører, som skal sikre lige konkurrencemuligheder for alle landets elhandlere. Det sørger lovgivningen for. Derfor skal aftaler mellem koncernforbundne selskaber ske på fuld konkurrencemæssige vilkår, og alle elhandlere har lige adgang til relevant forbrugsdata.

Lige konkurrencebetingelser for alle kommercielle aktører

Elnetselskaber må ikke tilgodese kommercielle selskaber, som de er i koncern med. Alle aftaler på elmarkedet skal ske på konkurrencemæssige vilkår. Det slår lovgivningen fast. Derfor har f.eks. en elhandler, der ikke indgår i en energikoncern, lige konkurrencevilkår med en koncernforbunden elhandler. Der kan dog naturligvis – som i alle andre brancher – være stor driftsfordele og driftssynergier forbundet ved at være en koncern, hvilket kommer forbrugerne til gavn gennem bedre service eller andre lavere omkostninger.

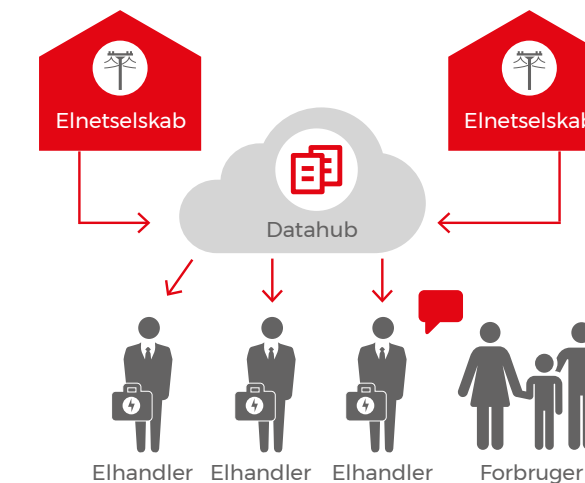
Lige konkurrencebetingelser for alle kommercielle aktører

Elhandlerne har kontakten med kunderne og lige adgang til forbrugsdata

Forbrugerne skal altid kunne vide, hvilken aktør de er i dialog med. Derfor er det elhandleren, der har al kontakt til elkunden om elregningen og elproduktet. Et elnetselskab kan heller ikke dele kundedata med en koncernforbunden elhandler, og dermed give elhandleren en konkurrencefordel. Her er der også fuld adskillelse, da dataknudepunktet DataHubben giver alle elhandlere på markedet lige adgang til elnetselskabernes kundedata.

Elhandlerne har kontakten med kunderne og lige adgang til forbrugsdata

Elnetselskaber har fået nye navne og visuel identitet

For at understrege deres uafhængighed skal alle elnetselskaber senest 1. juli 2018 være klart navne- og logomæssigt adskilt fra kommercielle aktiviteter i energikoncernen. Det har skabt nye navne og visuelle identiteter til landets elnetselskaber.

Elnetselskaber har fået nye navne og visuel identitet

5. myte

“Konkurrencen på elmarkedet halter

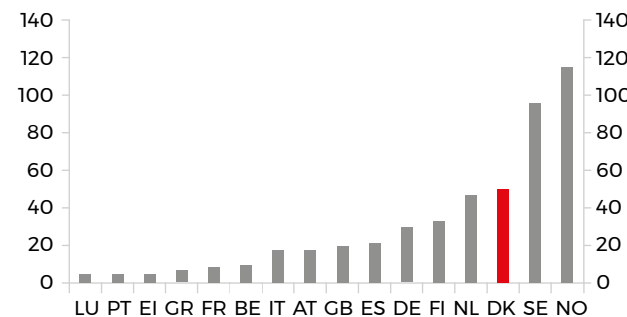
Fakta er:

Danskernes elpriser er meget lave (uden afgifter) og danske elhandlere har EU's femte laveste fortjeneste. Med knap 50 elhandlere indtager Danmark en tredjeplads i EU over antallet af elhandlere. Elkunderne siger selv, de er tilfredse og blot 5 pct. af dem skifter elhandler om året. Selvom konkurrencen har det godt, så mener Dansk Energi, at man skal tage et opgør med de ting, der gør det besværligt for elkunderne at skifte elhandler.

Mange elhandlere at vælge mellem

Der er knap 50 elhandlere på det danske elmarked, og i gennemsnit har de lidt mere end tre elprodukter hver. Dermed er det kun Sverige og Norge, der har flere elhandlere end Danmark i en europæisk sammenhæng.

Antal elhandlere i EU15 og Norge, 2013

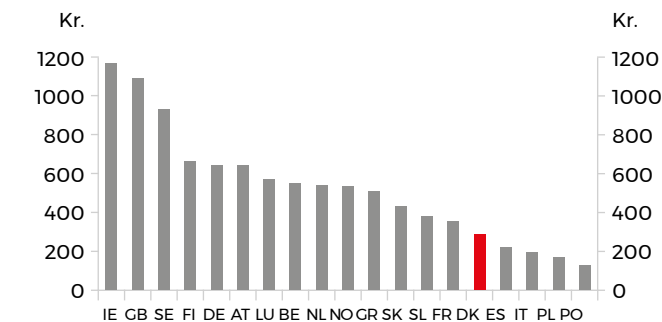

ACER/CEER (2014)

Elhandlerne tjener meget lidt på en elkunde

Danske elkunder har ekstremt lave elpriser, hvis der ses bort fra det store beløb de betaler i elafgifter. Det ses ved, at en elhandler i gennemsnit blot tjener 350 kr. om året pr. kunde. Det er en af de laveste fortjenester, når vi sammenligner med elhandlere i resten af Europa. Det er derfor en udfordring, at to ud af tre danskere først ser fordele i at skifte elhandler, hvis de kan spare mere end 500 kr. om året.

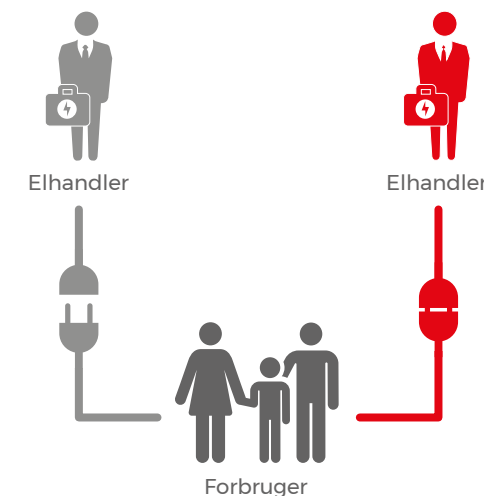
Elhandleres årlige fortjeneste pr. husstand (2015)

Kilde: Lauritzen Consultings beregninger baseret på data fra ACER/CEER (2016) og fra Word Energy Council.

DANSK ENERGI MENER: Vi skal skabe mere dynamik blandt elkunderne

Når Dansk Energi spørger danskerne, giver hele 88 pct. af dem deres elhandler en karakter over middel. Men det er ikke nok, at kun 5 pct. af os skifter elhandler hvert år. Det er derfor Dansk Energi blandt andet har foreslået et opgør med de ting, der gør det besværligt for kunderne at skifte elhandler. Det skal f.eks. ikke tage seks uger at skifte elhandler, når det teknisk er muligt at gøre det meget hurtigere. Desuden vil enklere regler, nye digitale tjenester og lavere afgifter kunne skabe mere dynamik blandt elkunderne.

Fokus på god selskabsledelse

Dansk Energis EjerForbrugerforum har med input fra eksperter udviklet en række anbefalinger til god selskabsledelse i forbrugerejede energikoncerner.

Anbefalingerne er de første af sin art i Danmark, som specifikt adresserer de særlige forhold, der gælder for

god selskabsledelse i forbrugerejede forsyningskoncerner. Indholdet baserer sig på tidligere anbefalinger for god selskabsledelse i blandt andet børsnoterede selskaber og fondsledelse.

Anbefalingerne har fokus på fire indsatsområder med det formål at styrke transparensen omkring...

- 1 Det aktive ejerskab og den strategiske værdiskabelse
- 2 Selskabernes funktionelle adskillelse af monopol og kommercielle aktiviteter
- 3 Dialogen mellem koncernen og dens interessenter
- 4 Bestyrelsernes kompetencemæssige sammensætning, størrelse mv

Det siges om anbefalingerne:

“ Jeg vil rose branchen for at tage initiativ og invitere til dialog. Branchen forvalter meget store aktiver og løfter et stort ansvar med vigtige opgaver, der har stor betydning for vores samfund. Derfor er det vigtigt med fokus på god selskabsledelse.

Lars Chr. Lilleholt, Energi-, Forsynings og Klimaminister

“ Forbrugerrådet Tænk støtter op om anbefalingerne og ambitionen om vedvarende at bidrage til værdiskabende og ansvarlig ledelse. Vi bifalder det fokus, der er på transparens og på involvering af andelshavere, hvor det gøres så nemt som muligt at udøve aktivt ejerskab og kontrol.

Lars Pram, direktør Forbrugerrådet TÆNK

“ Energisektoren har stor betydning for danske virksomheders konkurrenceevne, og derfor er Dansk Erhverv optaget af, at koncernerne drives effektivt og leverer konkurrencedygtige ydelser. Det aktive ejerskab er centralt i energiselskaberne, og det er meget positivt, at Dansk Energi med sine nye anbefalinger for god selskabsledelse har givet koncernerne et godt redskab til at styrke ledelsen.

Jens Klarskov, adm. direktør, Dansk Erhverv

Et rigt, frit og grønnere Danmark

I Danmark har vi valgt, at alle kan stole på, at der er strøm i kontakten. Høj som lav – på øer og i byer. Døgnet rundt, året rundt. Vi har skabt ét af verdens bedste energisystemer, hvor strømmen i væggen og varmen i gulvet er til for os alle.

Og vi – det er dig og mig. Vi har gjort forsyningsikkerhed og infrastruktur til en sag for fællesskabet. De selskaber, der leverer energien, er ejet af danskerne.

Det er den danske energimodel

Den giver os overskud og frihed til at investere i fremtiden og løsninger, der gør livet lettere og beriger vores samfund. Som for eksempel fjernaflæste elmålere, så du altid kan følge dit forbrug og aldrig behøver indtaste en aflæsning. Og adgang til bredbånd, uanset om du er på forkant med udviklingen eller lever i vandkanten. Eller begge dele.

Den danske energimodel skaber også grundlaget for en grøn omstilling, hvor vi som land går forrest på rejsen mod sol og vind. En rejse, hvor grøn energi koster mindre og bliver

brugt til mere: Klimavenlig transport, effektiv energilagring, bedre varmeudnyttelse, intelligent gadebelysning – og meget, meget andet.

Men den danske energimodel er mere end dét: Den er også vores værn mod kræfter, der måtte ønske at diktere vores adgang til energi. Vi vil hellere være fri.

Prisen på energi i Danmark skal alene være et resultat af vores levende marked med sund og fair konkurrence mellem de mange selskaber, der sælger energi til danskerne. Sådan er det i dag. Sådan skal det blive ved med at være.

Vi skal blive ved at styrke og udvikle den danske energimodel. Friheden og de valgmuligheder, den rummer. Væksten og velstanden, den understøtter. Og den grønne omstilling, den skaber grundlaget for.

Vi arbejder for et rigt, frit og grønnere Danmark

Vi arbejder for et rigt, frit og grønnere Danmark